

călător în Parnas
EMIL LUNGEANU

m o n o g r a f i e c r i t i c ă

CORECTBooks

Emil LUNGEANU

CĂLĂTOR ÎN PARNAS

Odiseea literară a lui Florentin Popescu

– încercare monografică în versuri –

Editura Virtual

2012

ISBN (e): 978-606-599-951-0

Avertisment

Acest volum digital este prevăzut cu sisteme de siguranță anti-piratare. Multiplicarea textului sub orice formă este sancționată conform legilor penale în vigoare.

Cuprins

Una dintre cele mai demențiale cărți.....	1
O carte care se va împrumuta și se va fura.....	2
Talentul scriitorului și geniul criticului	4
O monografie literară atipică	5
Fără a pune punct călătoriei	8
Cartea cărților lui E.L. și, dintre ele, Florentiniada.....	9
O născocire literară scînteietoare și nemaîntîlnită	10
Un salut în versuri adresat cărții.....	11
Cîntul I. Invocație către muză	13
Cîntul II. Poetul	14
Cîntul III. Prozatorul	22
Cîntul IV. Monograful lui Voiculescu.....	27
Cîntul V. Monograful lui Porsenna.....	34
Cîntul VI. Monograful lui Odobescu.....	38
Cîntul VII. Blestemul tezaurului odobescian	45
Cîntul VIII. Monograful lui Macedonski	53
Cîntul IX. Monograful lui Labiș.....	56
Cîntul X. Memorialistul	63
Cîntul XI. Istoricul literar	67
Cîntul XII. Criticul	72
Cîntul XIII. Omul	74
Cîntul XIV. Cuvînt către cititori.....	78
Bibliografie generală.....	80

Una dintre cele mai demențiale cărți

Una dintre cele mai demențiale cărți pe care le-am citit în anul 2011 și de când mă știu, aparținând de altfel unui autor extrem de serios și prețuit de mine, este această lucrare între epopee și monografie critică, o istorie literară rimată și ritmată. Emil Lungeanu este autorul mai multor volume care ar putea căpăta calificativul „bizar”, de regulă combinând cu mare rigoare informația exactă cu ficțiunea, ca în acea scurtă operă exemplară care este *Jurnalul lui Henry Wilde*, la care m-am referit cândva. De data acesta, Emil Lungeanu scrie o bio-bibliografie a lui Florentin Popescu, vechi și binecunoscut combatant pe frontul istoriei literare dar și al criticii care a făcut oarecum uitare, prin aceste preocupări, propriile poeme, membru de vază al curentului literar semi-oficial de la Boema 133. Chestiunea uimitoare este că Emil Lungeanu își alcătuiește lucrarea în patrusprezece cînturi eroi-comice, cu accente parodice de un comic irezistibil ascuns sub emfaze homeride via G. Murnu. Noul Odiseu apare ca un erou legendar, înconjurat de ahei și troieni de circumstanță asupra cărora Homerul nostru ne face cu ochiul permanent. De fapt, exaltându-le numele și faptele ca unor eroi homero-virgilieni, Emil Lungeanu îi acoperă cu mantia unuei blînde luări în bășcălie. Iată cum începe Cîntul VII: „*a fost odată, hăt, cu zece veacuri și-ncă trei / mai înaintea vremurilor cînd cei doi gemeni mititei / Quirinius Romulus și Remus încă se mai pișau pe ei, / a fost odat un zeu faimos...*”. La relatarea cutărei întîmplari se face aluzie la vremurile „*lui Ioan Adam și Eva*”. Cum se cuvine unei monografii, lucrarea se încheie cu un corp de 100 de note bibliografice, trimiteri către lucrări la care versurile autorului se referă direct sau prin perifraze precum și o bibliografie a cîntatului Florentin Popescu. Dintre cîte mii de autori a avut și are literatura română, de la *Mureșanu* al lui Eminescu încoace, unul singur s-a învrednicit să fie eroul unei asemenea încordări epice în versuri, iar acesta a fost să fie Florentin Popescu. Fie să se bucure de înaltul privilegiu!

HORIA GÂRBEA

Luceafărul de dimineață no.1, ianuarie 2012

O carte care se va împrumuta și se va fura

Emil Lungeanu și-a intitulat cartea *Călător în Parnas*. Pare-se că titlul este numai în parte corect, pentru că domnul Emil Lungeanu este deopotrivă un peregrin, un memorialist, un critic literar și în cele din urmă un spirit ludic. Ludicul domină această carte pe care mai mult ca sigur ați văzut-o, este parcă anume născută să se pronunțe despre un autor cu prietenie, cu umor și pe ici pe colo cu foarte mici acrimonii la adresa unor autori care intră în acest excurs deopotrivă critic, autocritic, biografic. Ceea ce mi s-a părut foarte interesant și aparte este această tentativă a lui Emil Lungeanu de a ne da o operă particulară. Eu nu cunosc în ultimii ani o altă tentativă de acest gen, în care vrei să omagiezi un prieten, îi iei cărțile la rînd sau pe sărite, implici în treaba asta încă vreo cincizeci de autori pe care-i pomenești, pe unii luîndu-i în balon, pe alții numai pe jumătate, pe unii parașutîndu-i în teritorii mlăștinoase din care urmează să se sustragă singuri și așa mai departe. Ce mi se pare cu totul remarcabil în această carte este faptul că umorul domnului Emil Lungeanu, pe care l-am regăsit în foarte multe din cărțile sale, triumfă asupra spiritului critic. Nu mai e nevoie să fii critic cînd ai talentul de a ironiza, de a lua în balon, de a categorisi, de a exclude, de-a include, de a face o sinteză foarte armonioasă între cele două atitudini contrare și de a finaliza toată această treabă într-un excurs de 110 pagini. Avînd în vedere că domnul Florentin Popescu are un număr incomensurabil de cărți – vă mărturisesc că am încercat să le număr dar am fost copleșit, pentru că d-sa este un patron al diversității în literatura română, a scris ce vreți și nu vreți, povestiri, nuvele, memorialistică, portrete publicistice, polemici, versuri, diversitatea te lasă perplex – s-a nimerit că acel comentator care se consacră acestei diversități este la rîndu-i vinovat de diversitate, pentru că nici astăzi nu știu bine cum ar putea să fie clasificat domnul Emil Lungeanu. Ce este el? Un publicist? Un editor? Un „poligraf” – cum îl numește pe Florentin Popescu? Sau toate laolaltă? Așa încît domniile voastre, prezente aici în număr așa de mare (și salut prezența atît de mare pentru o manifestare, să-i zicem, curentă), toată această diversitate este întîmpinată de autor cu surîsul pe buze. Florentin Popescu nu are ce regreta. El intră în istoria literaturii, pe lîngă numeroasele lui titluri, și cu acesta, care nu este o etichetă oarecare lipită de numele său, ci este chiar un travaliu. Un travaliu de care eu, vă mărturisesc, a trebuit să țin seama citînd cartea de două ori. Și după ce am citit de două ori cartea de la un capăt la altul, mi-am zis: Domnule, dar parcă tot n-ai pătruns-o, nu ești la curent cu intențiile ascunse ale domnului Emil Lungeanu – care are marele talent de a lucra și pe dedesubt, e capabil de tot soiul de torpile care merg direct la camera mașinilor, și bastimentul în cauză uneori ia apă, alteori reușește să se salveze *in extremis*, iar domnul Emil Lungeanu zice „Mi-am făcut datoria”, d-sa fiind (cum și zice, nu știu dacă în cartea asta sau în cea despre Shakespeare, că trebuie să fii) și batiscaf și navigator deopotrivă. Ei bine, din aceste operații variate, Emil Lungeanu se sustrage în calitate în primul rînd de peregrin, umblă prin toate teritoriile în care calcă Florentin Popescu și iese sănătos la capăt. Eu îmi declar uimirea, pentru că ceea ce vedem aicea este un om în carne și oase teafăr, nu-l văd avariat de această aventură, deși e foarte riscantă, încît mi se pare cu totul și cu totul remarcabil! Cu siguranță va atrage tot ațîția lectori cît este tirajul cărții, care se va împrumuta de la o persoană la alta, iar ceea ce nu se va putea lua, se va fura. Avem nevoie de asemenea cărți. Vă mărturisesc că – dacă pot aduce un elogiu prietenului Emil Lungeanu – într-o epocă nu foarte voioasă, într-o literatură brăzdată de foarte mulți veleitari fără umor, o asemenea carte dăruită ne face bine, este o terapie prin care putem combate timpurile cețoase de afară. Autorului și sărbătoritului acestei cărți le adresez felicitările mele și le spun că această asistență atît de masivă, de numeroasă și de calitate le aduce omagiul ei.

HENRI ZALIS
Muzeul Național al Literaturii Române
21 noiembrie 2011

Talentul scriitorului și geniul criticului

Eugen Ionescu spunea: ca să fii un bun scriitor trebuie să ai talent, dar ca să fii un bun critic trebuie să ai geniu. Se pare că talentul ajunge ca să crezi ceva nou, dar câteodată această creație se face pe căi destul de subtile și de care însuși autorul nu este conștient. Criticul trebuie să aibă geniu pentru ca să poată detecta acele elemente de calitate și de noutate și pe care să le închege într-o construcție intelectuală coerentă. Ce te faci atunci cu un om ca prietenul nostru Emil Lungeanu care este și autor dar este și critic? Îmbină talentul cu geniu: nu se poate mai grozav! Au mai fost cupluri, prieteni, în care unul a scris ficțiune, literatură, iar celălalt a scris despre primul. La noi în literatură e binecunoscut tandemul Ion Barbu – Tudor Vianu. De altfel, Ion Barbu spunea că singurul scop pentru care a scris poezie a fost să-l determine pe Vianu să scrie o carte despre el, și că după aceea s-a retras în cele ale matematicii. Numai că, dacă privim tandemul Barbu-Vianu, acolo este foarte multă scorțoșenie, chiar și o doză de pedantism, în timp ce aici într-adevăr cuvântul „ludic” este foarte bine ales. Aș vrea să-l pun puțin în context, pentru că tentative de critică ludică au mai existat și la noi în literatură, dar sub forma foarte elegantă, foarte subtilă a pastișei. Avem parodiile originale ale lui Topîrceanu, avem *Singur printre poeți* al lui Marin Sorescu, și nu pot să nu mă gândesc la una din cele mai plăcute, din cele mai amuzante pagini din *A la recherche...* de la sfârșitul lui *Le temps recouvert*, când decide naratorul să repovestească o serată așa cum ar fi scris-o Goncourt. Dar în această elegantă și fină critică exprimată sub forma pastișei, tentativa autorului este să imite, să se pună în pielea personajului său, să scrie ca el și totuși să păstreze și o anumită distanță. Or, Emil Lungeanu nu face asta, el nu face pastișă. El face un lucru mai îndrăzneț într-un fel, prin faptul că adoptă un ton propriu, și pe tonul acesta îi clasifică, îi caracterizează, îi arde în efigie pe unii dintre cei despre care scrie. A găsit extraordinar de bine tonul acesta homeric și mînuiește, ca să zic așa, foarte bine „iambii suitori, troheii, săltărețele dactile”. Uneori mi-a fost greu să înțeleg bine unde bate, pentru că sunt acolo și niște figuri literare pe care le cunosc prea puțin, dar întreprinderea are haz, are subtilitate, are eleganță, umorul nu ajunge niciodată la batjocură. Și doar atîta cred, călătoria n-ar trebui să fie în Parnas, locul autorilor este mai curînd în Purgatoriu!

ADRIAN MIHALACHE
Muzeul Național al Literaturii Române
21 noiembrie 2011

O monografie literară atipică

La Editura Dacia XXI (Cluj-Napoca, 2011), polivalentul scriitor Emil Lungeanu semnează monografia *Călător în Parnas*, subintitulată *Odiseea literară a lui Florentin Popescu*, alt scriitor la fel de neobosit și de plurivalent, autor a peste 60 de volume dintre cele mai diverse: poezie, versuri pentru copii, antologii școlare (povestiri, poezii, colinde), antologii tematice de poeme (religioase, de dragoste, de autor), monografii, amintiri și evocări literare, reportaje, eseuri, critică literară, studii de folclor, dicționare de literatură, atât română cât și universală, pentru gimnaziști, scenarii radiofonice, interviuri, impresii de călătorie etc. Unicitatea acestui studiu monografic constă în aceea că toate capitolele sînt redactate în versuri, tonul fiind unui prin excelență badin. Forța contextualizatoare a originalului exeget este și ea una de zile mari, mustind de formulări menite să devină memorabile și să contribuie la mai buna cunoaștere a unui scriitor extrem de harnic și care a fost perceput oarecum deficitar, fie ca ziarist care se avîntă amatoristic pe tărîmul investigațiilor de istorie literară, fie ca scriitor care nu poate renunța definitiv la uneltele reporterului grăbit să fixeze în scris o realitate fierbinte și alunecoasă precum nisipurile mișcătoare. Din această perspectivă, cartea lui Emil Lungeanu, confrate întru maraton și neastîmpăr enciclopedic intertextualist, devine și una justițiară, constituindu-se ca releu între scriitorul monografiat, greu de prins într-o formulă sintetizatoare, și cititorii săi, atîția cîți mai sînt în aceste vremuri tulburi în care circulația cărților lasă tot mai mult de dorit de la o zi la alta.

Cartea urmează, abstracție făcînd de tonul epopeic, de umorul subtil și de aluziile mai mult decît străvezii la realitatea românească imediată, formula clasică a unui asemenea gen de scriere, cu specificarea că biografia strictă a peregrinului cultural, deopotrivă în timp și în spațiu, se află risipită în mai toate cele 14 capitole care sînt tot atîtea „cînturi hesiodice” (Henri Zalis). Cînd analizează opera propriu-zisă, abordarea este atît de ordin cronologic, cît și una ce ține cont de compartimentele în care „optimistul incorigibil” și cu vocația prieteniei a excelat și și-a luat în serios misiunea culturalizatoare pe care a dus-o la capăt cu rîvnă gospodărească, întocmai și la timp, de fiecare dată și revenind mereu pe propriile-i urme spre a lumina din alte și inedite unghiuri faptele de istorie literară ce nu i s-au revelat pe deplin prima, a doua sau a nu se mai știe a cîta oară. Ca orice exeget care se respectă, Emil Lungeanu trece de fiecare dată în revistă ecourile, nu de puține ori contradictorii, pe care o apariție editorială sau alta ale literatului complex, venit pe lume în același areal spiritual și geografic ca și Vasile Voiculescu, le-a avut și care nu-s deloc puține ori incidentale. Unele opinii sînt salutate cu încîntare, altele sînt amendate în chip civilitar și mereu se are în vedere climatul politic și cultural în care aceste păreri au fost emise, cel mai adesea și pînă la o vreme, sub șuierătoarea sabie damocleseană a cenzurii comuniste. Nu lipsesc puseurile polemice pe care i le prilejuiesc alți comentatori, îndeosebi cînd aceștia încearcă mici bagatelizări ale peregrinului buzoian prin origini și etichetat ca străbătător de căi defrișate de alții cum ar fi, bunăoară, de Alexandru Odobescu, călător la rîndu-i pe meleagurile de la poalele Carpaților de Curbură.

Poezia de tinerețe a lui Florentin Popescu le-a putut apărea, pe bună dreptate, nuora ca avînd și o dimensiune intrinsecă evazionistă, poetul recurgînd la o strategică retragere din fața răului proliferant în România acelor vremuri. De notat, în treacăt, că *Obsesia păsărilor*, cartea sa de debut editorial, apărea în 1970, dată la care ușorul dezgheț cultural românesc începea să apună. Comentatorul urmărește îndeaproape impactul acestor poezii în lumea criticilor literari și a confrăților ce i-au gustat deopotrivă frumusețile și subtilitățile neoparnasiene. Aceștia sînt Nicolae Baltag, Ioan Adam, Victor

Atanasiu, Aureliu Goci, Marin Ifrim, Tudor Cristea, Valeriu Bârgău, Ion Gheorghe, Romul Munteanu, Dumitran Frunză, Simion Bărbulescu, Radu Cârnci, Victoria Milescu, Ion Machidon etc. Florentin Popescu este elogiât și în ipostaza de folclorist și de povestitor pentru cei mici (domeniu în care mulți confrăți și-au aflat refugiul din fața valurilor de lirică patriotardă și de comandă), demne de tot elogiul fiind fermecătoarele plonjoane ale poetului și povestitorului în legendele și colindele vechi din spațiul mirific al copilăriei. Această lume de basm e pusă în contrast cu cea lipsită de șarm și de poezie a zilelor noastre scandaloase, pline de isprăvi de interlopi și de pițipoance despuindu-se în direct pe micul ecran și trâncănind la infinit despre cele mai neînsemnate și mai absurde trăiri dezvățate în lumea mondenă prin care-și dau cu presupusul tot felul de politicieni gregari și afaceriști grobieni mai puțin decît sfertodocti. Doar un singur citat edificator în acest sens: „o splendidă prozopopee pe care oierii din prezent / n-ar mai putea să ți-o inspire decît prin accident / în caz cumva că stîna n-ar avea acoperire gi-es-em / ori că vreun lup lihnit ar fi ros cablul de modem / și nici *Zăbavă la gura sobei* nu prea mai găsești / nici *Cele mai frumoase colinde* cui să povestești, / geaba-i citești *Pui de urs nu merg cu automobilul* / zgîmboiului seara vrînd să-l păcălești/ cînd el își freacă-ntruna ca pe altceva mobilul,/ că nu e vorba de <don Popescu ăl mic> copilul,/ pierdută e copilăria-ntregii specii, căci nu pot / nu-l văd pe Eminescu azi să scrie / în veacul ăsta tehno-idiot/ ceva de genul <unde ești copilărie / cu joaca ta pe Internet cu tot>”...

Vorbind (de fapt stihuind) despre prima carte din seria celor consacrate lui Vasile Voiculescu, autorul monografiei nu uită să amintească micile *chițibușării* ale celor care au salutat demararea vastului demers al neobositului voiculescolog: Șerban Cioculescu, Ion Apetroaie, Mihai Ungheanu („autorul n-avrut să facă-aci figură de istoric literar” – p.26). Nu trebuie să se uite că *Pe urmele lui Vasile Voiculescu* apărea în 1984, deci în vremuri de cenzură acerbă, așa că micile edulcorări sînt scuzabile și că prin ele se explică, în mare parte, posibilitatea apariției cărții ce se ocupa de un fost indezirabil al regimului roșu. Au existat și voci tranșante care au salutat realizarea editorială și rolul ei de pionierat reabilitativ în domeniu: Gheorghe Tomozei și Radu Cârnci. Dar sînt amintiți și cei ce s-au spălat pe mîini și s-au lepădat de Vasile Voiculescu: „este explicabil – face biograful pe naivul - / cum s-a spălat pe mîini de bietul osîndit tot efectivul / cum nici Sadoveanu cu autoritatea poalelor lui lungi / (nu, șmechere, nu ăla, clanul din Chitila nu exista pe-atunci) / și nici Beniuc, nici Bogza, nici nenea Zaharia / nu au mișcat un deget cînd a venit urgia” (p.27).

Florentin Popescu este apreciat la justa sa cotă valorică pentru ideea de a fi readus în actualitatea culturală și un alt intelectual uitat, strivit, în plină fărță creatoare, de tăvălugul comunismului instaurat la noi pe cele mai neortodoxe căi. E vorba de Nicu Porsenna (1892-1971), scriitor, filozof, inventator, traducător, producător de filme etc, arestat în 1957 pentru orientările sale de dreapta din perioada interbelică. Capitolul consacrat acestuia de către exegetul exegetului e un oportun prilej pentru cel dintîi de a reliefa poezia pseudonimelor care, fie că sînt alese de scriitorii înșiși, fie că le sînt sugerate de redactorii care-i publică, sînt tot atîtea metafore onomastice cu nebănuit efect personalizator.

Atît monografiatul cît și monograful său cunosc bine dedesubturile biografiilor scriitorilor și reînvie cancanuri din vremuri astăzi revoluate, cum ar fi cele despre escapadele amoroase ale lui Odobescu și Grig Cantacuzino prin Paris (p.39), ori despre celebra actriță Aristitza Romanescu pentru care ar fi oftat pofticios și romantic Vasile Alecsandri, Alexandru Macedonski și Ion Ghica (p.59). Incursiunile monografice ale peregrinului avîndu-i în centrul lor pe Alexandru Odobescu, Alexandru Macedonski, Vasile Voiculescu, Nicu Porsenna sau Nicolae Labiș sînt tot atîtea romane de factură stendhaliană, după cum observa un comentator. Istoria se repetă în multe privințe și pe multiple paliere. Referirile la prezent sînt mai mult decît necesare și ele îi ocazionatează monografului o perpetuă antiteză între trecutul bogat în fapte culturale glorioase și prezentul debusolat și anemic, subminat de corupție, de năpăstuirii și de culpabilizări interminabile și agresive. Din jocul dintre *le*

comparé și le comparant rezultă savuroasa radiografie satirică a moravurilor contemporane ca expresie a prostului gust și a culturii mai mult decât precare a celor ce buiesc la ore de vîrf pe micile ecrane și dau lecții de moralitate națiunii despre cum au reușit ei în viață: „da, chiar așa, iată-l tălmăci adunînd flori într-o carte / avînd generic *Flori din grădinile altora* în a doua parte / culese de la Evdokimov iconograful, Ronay, Bashota / sau comisia ce-i dădu lui Dostoievski la ortodoxie nota, / apoi cultivă *Modele și repere*, exegeze despre cîteva grei / de la Vatamaniuc, Dumitru Micu, Grăsoiu, Aureliu Ciulei, / evocări multe din surse felurite, cum și răsfoiri din filele / unor contemporani – *Lectura noastră cea de toate zilele* / generic cu nimic mai puțin polemic și provocator decât / exhaustivul titlu al compendiului în ansamblu, întrucît / pentru cei mai mulți și mai slabi de ochi <lectură cotidiană> / înseamnă facturi și ce-au mai pățit Bahmu și Prigoană” etc. etc. (p.82).

Monograful joacă și rolul de avocat al autorului. De pildă, atunci cînd T. Vîrgolici îi reproșează lui Florentin Popescu că nu toate faptele din *O istorie anecdotică a literaturii române* sînt anecdote, cum ar fi săvîrșirea din viață a unor cunoscuți scriitori în timpul cutremurului din 4 martie 1977 (A. Baconsky, V. Porumbacu, Al. Ivăsiuc, M. Gafița) ori în alte accidente rămase în mare parte neelucidate nici pînă în ziua de astăzi (N. Labiș, Mihail Sebastian, Marin Preda, Titus Popovici sau Dan Deșliu), precum și a celor uciși de cupidul zeu Amor (Odobescu, Șt. O. Iosif etc.), Emil Lungeanu, oricînd gata, ca și poliglotul Luca Pițu, să elaboreze un tratat savant de mitologie, de etimologii toponimice sau pseudonimice, amintește că în grecește *anékdotos* însemna *inedit*.

Călător în Parnas, carte scrisă în cheie ludică, este dovada vie că și pe cel care *i-a citit pe toți* l-a citit cineva integral. Monografia lui Emil Lungeanu este nu doar un discurs îndrăgostit, ci și invitația la o mai bună și mai dreaptă lectură a operei diverse și covîrșitoare a unui confrate de cursă lungă, un altruist incurabil și un neobosit companion de voiaj literar al tuturor condeierilor lumii, de acum și de oricînd, de aici și de pretutindeni. *Mesteacănului rățacit în cîmpie* i se cuvine din plin o asemenea grațitudine, la cei 65 de ani ai săi de neodihnă de-a dreptul balzaciană.

ION ROȘIORU
Bucureștiul literar și artistic no.1,
ianuarie 2012

Fără a pune punct călătoriei

Am admirat întotdeauna la Emil Lungeanu puterea expresivă a textului. Îl știu din spectacolul-lectură al unor piese de teatru, de la Clubul Dramaturgilor, și mai ales din eseul monografic *Fantoma Shakespeare*, pe care l-am comentat în revista *Teatrul azi*. De fiecare dată percepeam înfățișarea ludică a scriiturii (autorul fiind un înnoitor de limbaj și de viziune dramaturgică, lumea are o reprezentare scenică) ocrotită și potențată de straiile elocvenței. Această însușire a „spunerii” convingătoare am regăsit-o și în *Călător în Parnas – Odiseea literară a lui Florentin Popescu* (Dacia XXI, 2011), dar adaptată la forma unei „epopei eroi-comice”, pe alocuri accentuată satiric.

Inedită prin maniera de comunicare – documentul în corespondență cu ficțiunea – lucrarea, în cele paisprezece capitole (tinzând spre echilibru prin așezarea simetrică a invocației către muza memoriei și a inspirației), de o acustică mai rar întâlnită de la antici încoace, supune atenției, persuasiv și la fel de ludic, un portret literar Florentin Popescu, autor contemporan, vital și proteic. Făcând „povestirea” despre personajul portretizat, pe care-l însoțește „călător prin Parnas” (prilej de a avea alături atâtea alte fețe ale peisajului mitic al muzelor), Emil Lungeanu, modelând apropierea și distanțarea de peisaj din perspectiva instanțelor narative, adună informația (preluând esențialul - am în vedere cele peste 100 de note bibliografice) cu inspirația – mișcând respirul – într-un triptic al elocvenței numai prin „transpirația” elaborării creatoare și restituie cititorului voia-bună și râsul. Prin umorul și ironia implicate, această „încercare monografică în versuri” poate găzdui o lucrare cu cifru (elipsele ca și simbolurile sporesc impresia). Tehnica „oglindirii” apare ca argument. Cel ce vede, interpretează și construiește, edificând opera, este văzut, interpretat și construit de Emil Lungeanu într-o neobișnuită „istorie literară” al cărei subiect îi aparține cu întreg contextul descris și cu personajele așezate în el, unele portretizate în detaliu, altele doar schițate, dar înțelesurile pot să fie diferite. Depinde în ce registru se face lectura. Polifonia vocilor, venite din dialogurile distribuite în contextul „călătoriei”, adaugă lucrării o ambivalență surprinzătoare. În sensul „oglindirii” mai sus enunțate, Emil Lungeanu îl citește și-i „desenează” lui Florentin Popescu portretul, valorificându-i meritele literare fără a anunța stop-cadru sau a pune punct călătoriei.

NICOLAE HAVRILIUC

Cartea cărților lui E.L. și, dintre ele, Florentiniada

Emil Lungeanu, unul dintre numele importante ale literaturii române de azi (versatil, productiv, vertical, contondent uneori, mintos, bine informat, cu simțul umorului, al ludicului, cu o bibliotecă – citită!– în spate), a comis și o „epopee” dedicată lui Florentin Popescu atunci când acesta a împlinit 65 de ani, o „încercare monografică în versuri” cu totul specială, pornind de-a lungul celor paisprezece cînturi, așa cum se face, cu invocarea (glumeață a) muzei și prinzînd în stihuri impresionant de multă informație despre foarte activul scriitor și editor buzoian (...), cu miez și cu umor, într-un joc serios imposibil de imitat – dar, cu siguranță, de pus la un loc vizibil în bibliotecă și bibliografii.

Acad. GHEORGHE PĂUN
Argeș Expres, 15 februarie 2012

O născocire literară scînteietoare și nemaiîntîlnită

Scriitorul Emil Lungeanu susține că a scris o cronică literară în versuri, dar eu cred că este cu mult mai mult. Poate fi socotită o povestire originală, cînd zburdînd ghidușă, cînd coborînd pe note sobre, un pamflet ce biciuiește urîtul și nedreptul mai nou ori mai vechi; o joacă sprintară și inteligentă în curtea breslei scriitoricești, un slalom erudit pe o anume pîrtie a literaților; o goană de metafore surprinzătoare, un șir neîntrerupt de subtilități, o galerie specială cu figuri și fapte eroic-istorice – și toate acestea la un loc și multe altele, într-un cuvînt o născocire literară scînteietoare și nemaiîntîlnită pe mapamondul literar a preaplinului său talent, motivată de prietenia ce i-o poartă domnului Florentin Popescu, prestigios confrate în ale scrisului.

ELIZA ROHA

Un salut în versuri adresat cărții

A luat lumina de pe fiecare mosor,
a strâns-o, toată, răsucită pe-un răschitor,
a așezat-o cu pricepere-ntr-un scrin
inscripționată-n aur: *Popescu Florentin*.

Căci ăst domn pe nume de domn Emil
a mai băgat în literatură un fitil
și-o dinamită strînsă-n cînturi paginale
în priceperea-i înaltă a domniei sale.

Și cît intră în astă odisee de lumină
timpul, hapsîn, nu ne mai dă hodină
pîn' ce firimitură lîngă firimitură
ne-arată marea noastră literatură.

Printre toți culturnicii, Florin și Emil
rămîn în polenul de pe același pistil
al florii crescute pe limba cea română
într-o veșnică primăvară stăpîină.

Mulțumește-i, Emile, Muzei că ți-a zidit
un drum în care pășea un erudit
cu odiseea trasă universal-literar peste gît.
Eu îți mulțumesc în alb, și numai atît.

VICTOR GH. STAN
Muzeul Național al Literaturii Române
21 noiembrie 2011

„Dați-vă învinși, scriitori romani,
și voi, grecilor, căci s-a născut
ceva mai mareț decât Iliada”

Propertius, *Elegii*, II, 65-66

CÎNTUL I

povestește-mi, Muză,
despre bărbatul cel poligraf
ce făcu din împărăția Troienilor^{1*} pulbere și praf,
despre cel ce îndelung rătăci prin cetățile de cuvinte
ale multor neamuri de morminte,
al Voiculeștilor,
al Odobeștilor,
al Macedonskilor
al căpriorului Țumpi,
al politropului Porsenna,
cătîndu-și drum de înturnare la propria-i împărăție
de povești, reportaje, amintiri, poezie,
estimp încercări și primejdii înfruntînd fără frică,
ciclopi și polyfemi – vocali și mari în gura lumii adică
dar cititori numai pe jumătate,
păsări cu clonț de rubin de zero carate,
harpîi revizioniste ciugulind ficații clasicilor fără emoții,
sirene răgușite din noul val de promoții
și farmecele nimfei Apocalypso
frumoasă de vorbești pe de-a-ndoaselea *facto ipso*
cu sîinii ei de stîncă
și peștera adîncă
și vrăjile Circei care-i urcă-n copaci și pe porci –
greu după toate astea în patrie să te mai întorci,
ascultă-mi tu ruga, fiică a zeului ce fulgeră pe nas
și deapănă-mi din aventurile Peregrinului în Parnas
haide, fa, fandosito, fă-ți fabula pe din două,
solfegiu solemn ți-nchină azi la solstiț al tău scrib solitar
lasă-ți lacunele, cu el șezi la lafuri, nu fă lacrimi să plouă
silește-te, silfido, să ieși din silențiu, hai, o silabă măcar
dopul scoate-ți, dogito, donează-ne doică o gură și nouă!

^{1*} Virusuri informatice programate să șteargă istoria literaturii

CÎNTUL II

neam de paseri va fi fost odată ca niciodată
poetul *Obsesiei păsărilor*,²
că prea-și lasă inima luată
de vînt
la fiecă stih și cuvînt,
prea tînjește după nori aviarul
cu dorul lui Davidovici icarul,
l-ar fi găsit la analize doftorii romantic incurabil
în răspăr cu strîmbătățile și mizeria lumii amabil,
suferind de „o poezie mereu agreabilă”
(ce va să zică una ce nu-ți cade greu la bilă
dacă ai grijă să n-o citești printre rînduri)
„pentru că nu pune pe nimeni pe gînduri”,
nu proclamă *Libertatea de a trage cu pușca*,
ci „dreptul păsării la cîntec și vis”, agitînd rățușca
un pacient cuminte și pașnic de parcă nici n-ar scrie
parcă ți-ar da cu alifie,
pe tine te găsesc facturile cu nădragii în vine
și el cică „e atîta liniște în lucruri și-n cuvinte e bine”,
tu nu mai ai nici după ce apă să bei
iar bardului îi arde de *Flăcări și porumbei*,³
pe tine te roade la epigastru –
dînsul te-ndeamnă „să privești cerul albastru”,
să stai vertical în așteptare
încît „o buburuză încet să se urce
pe brațul, pe umărul tău”, rampă de lansare,
și geaba la știri se dau alarme de tsunami cu spume –
el nimic, „un pitpalac îți dă de veste că-i liniște în lume”,
vezi bine dar că din vreun neam de zburătoare coboară,
din „colțuroși țărani cu inima de păsări”, ușoară,
nu degeaba vatra li se numea chiar Corbu altădat
(mai la deal oleacă de Starchiojd unde-am urcat
în '88 să văd cu ochii mei Pietrele Rotării și-al lor mit,
cică un fel de Baalbek carpatin – fleoșc, n-am găsit
decît inscripții rupestre de valoare nulă
„Pandele ♥ Lenuța 1983” și o umanoidă sulă)
un toponim însă ce nu înseamnă automat o identificare
cu a *Obsesiei păsărilor* fantomatică înaripare
a somnului prădătoare, „neliniștitoare”,

² Florentin Popescu, *Obsesia păsărilor* (versuri), Editura Tineretului, colecția „Luceafărul”, București, 1970

³ Florentin Popescu, *Flăcări și porumbei* (poeme), Editura Eminescu, București, 1989

arunca pasămite Nicolae cu Baltagul ⁴ după ea
de teamă c-ar fi tocmai cobeia lui Poe, piaza-rea:
nici pomeneală, niciodată, *nikagda*,
o fi pasărea lui Labiș, ce să mai umblăm cu fofîrluca,
nu degeaba i-s aripele „de lut sau de ceară”
și zborul atîtica,
însă volumul fiind publicat la nouășpe sute șaptezeci
croncăneai pe tăcute, ca să nu ciripești cumva la beci,
trei ani bătuți pe muche zăcuse manuscriptu-n editură
interogat filă cu filă de-o fi amor sau de-o fi ură,
căci parcă poți să știi ce păsărește acolo, de fapt, el,
cetățeanul nostru cuminte, pacific, sociabil, model,
la dosar scrie că-i Berbec, ăștia-s nu doar copilăroși
dar și inflamabili, foc de geloși
și de căpățînoși,
de unde și tizul dumisale Manolescu (nu ăl de sus,
ferească Sf.Nicolae, ci omonimul după cum am spus)
declara cu o vicleană epitropă de șacal
cum că dumnealui personal
nu pune „la îndoială sinceritatea acestor poeme” ⁵
chiar dacă al lor ceremonial
de „plăcerea înscenării” geme,
cu alte cuvinte mai lasă-l nițel la sertar să se coacă
fiindcă nu știi dacă la mijloc e ornitologie
sau vreo cioacă,
de nu va fi-nsemnînd niscai cabală sau alef
misterioasa „pasăre cu aripi de sidef
purtîndu-și zborul
către necunoscut,
mereu către necunoscut”,
iar cînd sosi *Diligența cu păsări* treișpe ani mai tîrziu ⁶
alde Atanasiu tot cu psihanalize îl întîmpină pe vizitiu
deconspirîndu-l pe rătăcitorul pilot de atelaj
că „are grijă să-și înfățișeze trăirile într-un ambalaj
plasat sub emblema formală a unui ce profund” ⁷
(ceva ca prezentările de modă cu chilotu-n fund
de prin reviste),
„motive de îngrijorare nu sînt însă, obsesiile triste
nu sînt atît de serioase la el, cît vor să fie luate în serios”
(ce radiografie profundă, cum te pătrunde pîn-la os!),
cum tot un diagnostic de bolnav închipuit îi pune
și Ioan Adam, găsindu-i la consult falsele strune

⁴ Nicolae Baltag, *Cronica debuturilor – „Obsesia păsărilor”* de Florentin Popescu, în *Scînteia tineretului*, 3 aprilie 1970

⁵ Florin Manolescu, în *România literară*, 9 aprilie 1970

⁶ Florentin Popescu, *Diligența cu păsări* (poeme), Editura Eminescu, București, 1983

⁷ Victor Atanasiu, *Poezie agreabilă*, în *Suplimentul literar-artistic al Scînteii tineretului* no. 52 / 1983

„mimarea unor tristeți cețoase”⁸
bacoviene molipsiri tuberculoase
„savante puneri în scenă” de nevroze –
altfel, dacă ținea figura cu aceste poze,
junele debutant
de stagiul militar poate ar fi scăpat,
dar iacătă-l apt combatant
și-n consecință cu arcanul luat,
dus la cazarma din Bacău să-nvețe școala vieții
cum se împușcă prozatorii și poeții,
apoi nici Goci, la rîndu-i, nu se lasă păcălit de nostalgii,
de tînguiuri și alte asemenea prostii:
„categoric, Florentin Popescu nu are timp de tristeți”,⁹
în bibliotecă îi stă mai bine pe raftul cu glumeți,
căci oricît ar fi dînsul de băiat sensibil
rămîne tot „un optimist incorigibil”,
smiorcăielile lui „semnînd cu ploile trecătoare de vară”
(iar *asta* semnînd c-o cronică din SLAST de-odinioară –
păzea, coane Relule, de niscaiva citație judiciară!),
unde mai pui și-adeverința medicală de Ifrim semnată¹⁰
conform cu care alcătuirea examenatului e comparată
cu o „locomotivă solidă ce urcă în forță muntele” puf-puf
(problema e la coborîre: n-o ia la vale pînă face buf?),
și tot așa mereu, opiniuni la unison
numai că, să avem pardon,
avea „optimistul” treabă cu-acele vremi de extremă stînga
la fel cum are un eunuc cu mătărînga,
oare de bine ce-i era avea dînsul „reflexe paseiste”
tot dîndu-le de zor străbunilor la acatiste?
degeaba-și zicea singur *Mereu-peregrinul*¹¹
prin depărtate-Arcadii oprindu-și inima să-i facă plinul?
uite-l cînd *Peregrin la Ninive*,¹² cînd la Babilon,
fugar peste un pod de păsări fără de pilon
ori evadat printr-un „secret tunel de cuvinte”
din zeghea actualității peticită de Arvinte,
„mereu peregrinul pe cărări străine”
cît pe ce să-și lumea-n cap nemaiputînd de-atîta bine,
mereu tînjind după *Țărnul uitat*, unde să fie
Contemporan cu visul, nu cu Ilie de la sculărie:
exact acel „hașiș istoric” cu care Flaubert se amețea
trăgînd antichitatea ca din narghilea,

⁸ Ioan Adam, în *Scînteia* din 30 iulie 1970

⁹ Aureliu Goci, *Bucuria creației*, în *Suplimentul literar-artistic al Scînteii tineretului*, ediția 14 octombrie 1989

¹⁰ Marin Ifrim, „Viziuni și dezvoltări”, în volumul *Nume și cărți*, Editura Rafet, Rm. Sărat, 2010, pp. 40-41

¹¹ Florentin Popescu, *Mereu-peregrinul* (poeme), Editura Cartea Românească, București, 1972

¹² Florentin Popescu, *Peregrin la Ninive* (poeme), Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1988